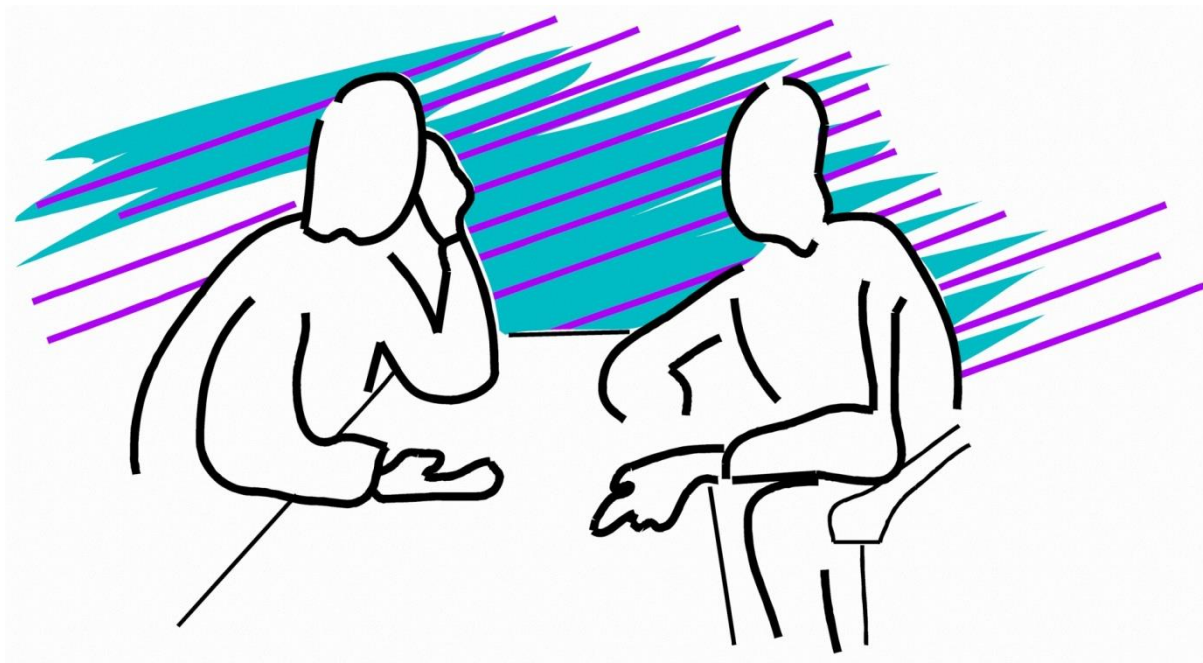

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Metodiky práce pro AAK

Tento sešit vznikl v rámci projektu **Podpora uživatelů v inkluzi do společnosti po zahájení komunitní formy pobytových služeb** reg.č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_037/0001892.

Obsah:

- metodika Nácvik plánování činností na určitý časový úsek, str. 3 - 5
- metodika Nácvik znalosti a rozlišení prvních 3 - 5 piktogramů, str. 6 - 8
- metodika Nácvik struktury a vizualizace, str. 9 - 12
- metodika Nácvik používání kartiček z lišty nebo komunikační knihy - Já chci ..., str. 13 - 15
- metodika Nácvik používání komunikátoru Go to talk Já chci ..., str. 16 - 18
- metodika Nácvik AAK - párování kartiček, str. 19 - 21
- metodika Nácvik hrajeme hry s komunikací - doma. str. 22 - 25
- metodika Nácvik hrajeme hry s komunikací - venku, str. 26 - 30
- metodika Nácvik používání emočních schémat, str. 31 - 33
- metodika Nácvik tvorby a používání zážitkového deníku, str. 34 - 36

Veškeré dokumenty vznikly v rámci projektu **Podpora uživatelů v inkluzi do společnosti po zahájení komunitní formy pobytových služeb** reg.č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_037/0001892.

Domov Jeřabina Pelhřimov, příspěvková organizace

Zpracovala: Eva Jordánová

Metodika

Nácvik plánování činností na určitý časový úsek

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením s vysokou, střední mírou podpory a hlavně osobám s poruchou autistického spektra.

Cílem metodiky je vizualizace činností v blízkém termínu, nejlépe následující den, pro lepší orientaci v aktivitách, které budou následovat. To zajistí uživateli služby větší jistotu, klid a i bezpečí. Vizualizace naplánovaných aktivit podporuje jejich dodržování.

Doporučení pro pracovníky:

- Plánování činností/aktivit na časové období je individuální!
- Před plánováním znát možnosti uživatelů ve smyslu zvládnutí plánování pomocí fotografií, obrázků či zápisu a vnímání časového úseku (den, dva nebo týden..)
- Vytvořit co nejširší možnou nabídku činností a prostor k rozhodování ve výběru
- Stanovit společně čas, kdy bude plánování probíhat (např. na druhý den plánujeme večer, po večeři, kdy je větší klid.)
- V případě osob s PAS je běžné, že podstatné a stabilní části dne plánuje pracovník (např. snídaně, mytí apod.) a variabilní (např. činnosti volného času – čtení, malování, zalévání aj.) si obvykle plánuje uživatel služby.

Doporučení pro uživatele:

- Své aktivity volit dle vlastních možností.
- Snaha dodržení aktivit.

Pomůcky:

- Pomůcky AAK : piktogramy, fotografie, komunikační lišta nebo zápisník, kalendář apod. – dle možností a preferencí uživatele, odměna, pokud používáme motivační systém

Rizika :

- Špatný výběr pomůcek
- Nepřiměřená podpora

Postup :

Pracovník připraví předem pomůcky k plánování činností.

Pracovník vytvoří nabídku na dané časové období, vizualizuje pomocí pomůcek AAK, pokud uživatel potřebuje. V případě potřeby vytvoří stabilní strukturu dne např.: vstávání,

ranní hygiena, oblékání, snídaně, odjezd do DS,, oběd a uživatel plánuje aktivitu.

Plánování je individuálně přizpůsobeno potřebám jednotlivých osob.

Pracovník poskytuje přiměřenou podporu ve výběru činností a ověří si vizualizaci

(např. připevnění piktogramů na lištu, zápis v kalendáři aj.)

Pracovník si ověří srozumitelnost naplánovaných aktivit u uživatele. Během časového úseku naplánovaných aktivit dále pracuje s vizualizací a podporuje v aktivitách uživatele služby.

Hodnocení: Uživatel zvládne naplánovat své aktivity, orientuje se v plánování aktivit a snaží se je dodržet.

Metodika

Nácvik znalosti a rozlišení prvních 3-5 piktogramů

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením s vysokou a střední mírou podpory.

Cílem metodiky je zvládnutí znalosti a rozlišení prvních 3-5 piktogramů, jejich využívání v běžném životě uživatele a umožnění tak větší samostatnosti uživateli.

Doporučení pro pracovníky:

- Výběr piktogramů vychází z nejčastějších či oblíbených činností uživatele.
- Využívat každé příležitosti k opakování činnosti, která s ní souvisí.
- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Vždy chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele:

- Volit piktogramy častých nebo oblíbených činností, osob apod.
- Využívat podpory zaměstnanců.

Pomůcky:

- 3-5 piktogramů (dle dohody uživatele a pracovníka), nástěnka, lišta, komunikační kniha nebo jiná pomůcka AAK (podle toho, co uživatel využívá nebo bude využívat), odměna, pokud používáme motivační systém

Rizika :

- trvalá nespolupráce uživatele
- ztráta zájmu užívat piktogramy

Postup :

Pracovník spolu s uživatelem vybere 3-5 piktogramů vhodných k nácviku. Pracovník si ověří zpětnou vazbou od uživatele, že s výběrem souhlasí.

! Piktogram vždy spojujeme s reálnou vazbou na činnost, místo, předmět, osobu atd. !

Vždy dává pracovník prostor uživateli k vyjádření, ověřuje porozumění.

Pracovník využívá metodu předávání piktogramů nebo umístování na lištu se suchým zipem (dle potřeb uživatele), kdy uživatel předá příslušný piktogram související např. s činností, která bezprostředně poté následuje nebo piktogram předmětu či pochoutky, který či kterou bezprostředně poté obdrží.

Metoda ukazování piktogramů je využívána u uživatelů se zhoršenou hrubou i jemnou motorikou, kdy úchop a předání piktogramů činí uživateli potíže. Uživatel tak pouze ukazuje např. prstem, pohybem ruky nebo jinou formou vlastní uživateli.

Metoda je využívána i u lidí s těžkou mentální retardací.

Dle potřeby opakujeme.

Hodnocení: Uživatel pozná piktogramy a umí je použít.

Metodika

Nácvik struktury a vizualizace

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena všem osobám s poruchou autistického spektra (dále osoby s PAS) a osobám s projevy agresivního chování.

Cílem metodiky je vytvořit osobám s PAS a osobám s projevy agresivního chování takové prostředí pro život, kde se dobře a sebejistě orientují, kde můžou plnohodnotně žít.

Struktura vnáší řád do chaosu, který člověka s PAS obklopuje a přináší mu větší klid. Vizualizaci vnímají lidé s PAS velice pozitivně, pomáhá jim lépe pochopit veškeré i komplexnější informace – spojitost času, místa, dění, nálady atd. V mnohých případech zamezí obavy, neklid a i projevy možného agresivního chování.

Doporučení pro pracovníky:

- Individuální přístup.
- Pečlivé pozorování uživatele.
- Důslednost.
- Pružně reagovat na měnící se potřeby uživatele.
- Volit vhodnou strukturu, vizualizaci a i odměnu.

Doporučení pro uživatele:

- Komunikovat s okolím.
- Prohlubovat své dovednosti.

Pomůcky:

- Pásky, barevné koberce, nábytek, strukturované prostírání (s nákresem příboru a nádobí), strukturované boxy (krabice) pro nácvik dovedností, strukturované desky pracovních stolů, odlišení prostoru pro činnost, spánek aj.
- Dle individuálních potřeb uživatele v závislosti na jeho abstraktním myšlení: komunikační pomůcky - zmenšeniny reálných předmětů nebo reálné předměty či jejich části jako symbol, piktogramy, fotografie, kreslené obrázky, diář a pero, komunikační kniha, lišta, list, komunikátor nebo tablet, tabulky s písmeny nebo slovy, zážitekové deníky, osobní počítač a další.

Rizika :

- Špatně zvolená komunikace a komunikační pomůcky.
- Uživatel vzhledem ke svému věku a ústavní péči v minulosti neakceptuje strukturalizaci a vizualizaci a odmítá se zapojit do běžného života.
- Upadnutí do stereotypu.
- Nedůslednost.

Postup :

Pracovník vychází z postupu v metodice Návčik volby náhradní komunikace. Navíc vytváří pro uživatele strukturu prostoru a to oddělením prostoru pro činnost např. barevnou páskou nebo kobercem. Uzpůsobení postavení pracovního stolu a židlí, rozdělení desky stolu dle nákresu, které používají při učení děti s PAS a platí po celý život těchto lidí (vždy dodržujeme všeobecné pravidlo zleva doprava a shora dolů):

Pracovní místo zůstává na svém místě jako všechna ostatní místa v domácnosti, je stabilní a trvá. Dle potřeb uživatele jsou označeny i dveře do různých místností nebo pokojů. Je jasně vymezeno, kde se pracuje, kde jí, kde odpočívá a tato místa se pokud možno nemění a nemění se ani činnost. Příklad: na jídelním stole nevyrobíme např. krmítko.

Struktura a vizualizace činností (procesuální schémata) se vytváří pomocí boxů (krabic) s vnitřní strukturou rozfázováním činnosti na jednotlivé kroky. Taktéž vizualizace pomocí piktogramů nebo fotografií, kdy je činnost rozdělena na jednotlivé kroky např. zašroubování šroubu do dřeva a připevnění matice. 1.krok uchopení šroubu nad dřevem, 2.krok vsunutí šroubu do díry ve dřevě, 3.krok uchopení matice, 4.krok nasazení matice na šroub, 5.krok zašroubování matice otáčivým pohybem směrem vpravo atd. apod.

Vizualizace používání běžných předmětů v domácnosti např. WC :

A hlavně vizualizace děje a zároveň času, což se většinou znázorňuje pomocí pomůcek náhradní komunikace a je pro uživatele neustále k dispozici a na očích. Např. nástěnná lišta s piktogramy, kde jsou umístěny jednotlivé činnosti daného dne. (Osobám s PAS a osobám s projevy agresivního chování vnáší „řád“ více jistoty do života a tím i lepší orientaci.) Kdykoliv během dne jasně vidí, co bude následovat. Např. ráno vstanu, obleču se, umyji se, nasnídám se, jdu do denních aktivit do keramické dílny. Jsem tam až do oběda, na oběd jdu domů.

Pokud uživatel zvládne některé kroky z jakékoliv činnosti samostatně, pracovník je již vypouští z komunikační tabulky procesuálního schématu nebo lišty a zaměřuje se na kroky nezvládnuté. V případě, že uživatel vyžaduje a způsobuje mu neklid vypuštění některé vizuální podpory, pracovník vrátí vše do původní verze.

Při jakékoliv změně, reaguje pracovník pružně na danou situaci a přizpůsobí činnost a okolnosti situaci, ve které se uživatel nachází.

Způsob hodnocení: Individuálně zaměřené hodnocení jednotlivých uživatelů probíhá v průběhu poskytované služby pozorováním. Uživatel je samostatnější, sebejistější, lépe se orientuje, více komunikuje.

Metodika

Nácvik používání kartiček z lišty nebo komunikační knihy

Režim Já chci ...

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením s vysokou a střední mírou podpory, zejména osobám s vadou řeči či úplnou absencí řeči a osobám s PAS.

Cílem metodiky je zvládnutí samostatného používání kartiček komunikační knihy, umožnění tak větší samostatnosti uživateli prostřednictvím používání náhradní komunikace.

Doporučení pro pracovníky :

- Použít vhodné obrázky dle rozlišovací schopnosti daného uživatele.
- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Používat kartičky v režimu Já chci ...
- Přizpůsobit tempo nácviku uživateli.
- Vždy chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele:

- Když mi nerozumí, mám kartičku.
- Dbát podpory, rad zaměstnanců.

Pomůcky:

- Komunikační kniha nebo lišta, vhodné obrázky opatřené suchým zipem, odměna (pokud využíváme motivační systém)

Rizika :

- Uživatel nedokáže trvale rozlišit obrázky.
- Přetrvávající nezáměr o používání náhradní komunikace.

Postup:

Pracovník spolu s uživatelem vybere vhodné obrázky k nácviku. Např. káva, čaj, limo, bonbon, zmrzlina apod. nebo procházka, zahrada, odpočinek, sám na pokoji apod.

- I. Pracovník přiloží na příslušnou lištu stěžejní obrázek Já chci ... a na druhou lištu výběr z možných.

Uživatel dle svého uvážení vybere obrázek, přiloží ho na příslušnou lištu k obrázku Já chci ..., ukáže pracovníkovi. Příklad: Já chci kávu.

Dle potřeby opakuje.

- II. Uživatel samostatně vybere obrázek zájmu a donese ho pracovníkovi. Pracovník uživateli výměnou za obrázek vyhoví s reálným přáním.

Při užívání již v běžném režimu pracovník vyhoví přání uživatele nebo se s ním domluví na časové dispozici pro splnění. (opět vizualizuje).

Dle potřeby opakuje.

Hodnocení:

Uživatel zvládne samostatně používat komunikační kartičky a tím i využívat náhradní komunikaci při kontaktu s okolím.

Pracovník i nadále věnuje pozornost zvládnutí činnosti a používání komunikačních obrázků.

Metodika

Nácvik používání komunikátoru Go to talk v praxi

V režimu Já chci ...

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením s vysokou a střední mírou podpory, zejména osobám s vadou řeči či úplnou absencí řeči, osobám s PAS.

Cílem metodiky je zvládnutí samostatného ovládnutí komunikátoru a umožnění tak větší samostatnosti uživateli prostřednictvím používání náhradní komunikace.

Doporučení pro pracovníky :

- Použít vhodné obrázky dle rozlišovací schopnosti daného uživatele a nahrát velmi srozumitelná příslušná slova či hesla.
- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Používat komunikátor v režimu Já chci
- Přizpůsobit tempo nácviku uživateli.
- Vždy chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele :

- Využívat při komunikaci komunikátor.
- Dbát podpory, rad zaměstnanců.

Pomůcky:

- Komunikátor Go to talk, baterie vhodné do přístroje, návod k užívání, vhodné obrázky pro založení do komunikátoru, odměna (pokud využíváme motivační systém)

Rizika :

- Ztráta zájmu o využívání komunikátoru.

Postup :

Pracovník připraví komunikátor, kartičku Já chci ... a příslušné možnosti výběru dle potřeb uživatele a nahraje příslušná hesla k obrázkům. Např. káva, čaj, limo, bonbon, sušenka nebo procházka, odpočinek, zahrada apod.

Pracovník vizualizuje použití komunikátoru v režimu Já chci

Příklad: Já chci ... kávu. Zmáčkne tlačítko Já chci ... a příslušné tlačítko výběru (káva). Zvukový záznam přehraje výběr.

Dává prostor uživateli k nácviku a k vyjádření.

V praxi pracovník vyhoví uživateli v reálném přání nebo se oboustranně dohodnou na časové dispozici.

Dle potřeb opakuje.

Hodnocení: Uživatel zvládne samostatně používat komunikátor Go to talk v režimu Já chci ...

Pracovník i nadále věnuje pozornost zvládnutí činnosti a používání komunikátoru.

Metodika

Nácvik AAK - párování

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením s vysokou a střední mírou podpory, zejména osobám s poruchou řeči nebo při její absenci.

Cílem metodiky je zvládnutí alternativní komunikace, její využívání v běžném životě a umožnění tak větší samostatnosti uživatelů, taktéž i zdokonalení verbální komunikace.

Doporučení pro pracovníky:

- Výběr obrázků, kartiček vychází z individuality uživatele.
- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Vždy chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele:

- Výběr obrázků, kartiček se slovy dle svých potřeb k vyjádření.
- Využívat možnosti hry k nácviku komunikace.

Pomůcky:

- Obrázky nebo kartičky se slovy nebo oboje (dle možností uživatelů) – papír, nůžky, tužky, pastelky, PC tiskárna k výrobě, reálné předměty či jejich makety, odměna, pokud používáme motivační systém

Rizika :

- špatně zvolené pomůcky
- ztráta zájmu

Postup :

Párování - "pexeso"

Pracovník spolu s uživatelem vybere prvních 5 slov vhodných k nácviku. Pracovník si ověří zpětnou vazbou od uživatele, že s výběrem souhlasí.

Obrázky je možné vytvořit svou vlastní tvorbou (kresba, psaní) nebo stažením z internetu z programu free zóny a vytištěním. Lze je využít jako piktogramy , pomůcky AAK.

I. Použití obrázků

Pracovník utvoří 2 identické hromádky vždy se shodnými obrázky. ½ obrázků zamíchá a nechá je otočené dolů a náhodným výběrem uživatel vybere 1. Druhou hromádku si uživatel srovná obrázky nahoru vedle sebe, aby na ně dobře viděl a dosáhl. Ze srovnaných karet vybere shodný obrázek a přiřadí jej k původnímu. Svým způsobem reaguje.

II. Použití obrázků a textu

Pokud zvládá uživatel i text, vybere příslušné slovo z kartiček se slovy a přiřadí k obrázku.

III. Použití obrázků a reálných předmětů nebo maket

K obrázkům přiřazuje uživatel předměty.

Vždy dává pracovník prostor uživateli k vyjádření, ověřuje porozumění.

Dle potřeby opakujeme. Při zvládnutí, pracovník zásobu spolu s uživatelem rozšíří.

V případě potřeby struktury použije pracovník strukturovaný box.

Hodnocení: Uživatel si rozvinul neverbální i verbální komunikaci, využívá pomůcek AAK.

Metodika

Nácvik Hrajeme hry s komunikací

doma

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením, vadami řeči nebo malou slovní zásobou, asociálním chováním a zejména osobám s PAS.

Cílem metodiky je prohlubování znalostí v oblasti vnímání sebe i okolí u uživatele, rozvoj řeči (pasivní i aktivní slovní zásoby) a vůbec celkový rozvoj kognitivních funkcí a sociálních dovedností.

Doporučení pro pracovníky :

- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Přizpůsobit hry dané situaci, zúčastněným osobám i rozpoložení uživatelů.
- Systém zleva doprava a shora dolů je součástí každé činnosti.

Doporučení pro uživatele :

- Nebát se projevu nebo kolektivu.

Pomůcky:

- Viz. jednotlivé hry
- Odměna, pokud užíváme motivační systém

Rizika :

- Uživatel se cítí v kolektivu nesvůj a nemůže se zapojit do hry.

Postup :

Pracovník zajistí prostředí vhodné ke hře v domácím prostředí a pomůcky. Uživatelé jsou předem seznámeni s nadcházející činností a hrou (v případě potřeby užije pomůcky AAK, pokud uživatel používá).

Pracovník je v roli moderátora hry i hráče, kdy jednotlivé hry moderuje a jako první hráč ukazuje.

Hra Lovení

Pomůcky: krabice nebo vak s předměty (oblíbené hráčem či náhodný výběr dle potřeb edukace)

Každý hráč postupně vloží ruku do krabice či vaku a hmatem rozpozná předmět, který vybral. Předmět slovně označí. Může označit všechny předměty. U dalšího hráče se pak vymění za jiné. V případě uživatele s vadou řeči dopomáhá moderátor s pojmenováním předmětu. Skupina může opakovat.

Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hra Hmatání

Pomůcky: krabice s předměty / malý x velký /

Každý hráč postupně vloží ruku do krabice a hmatem najde předmět, který slovně označí malý x velký např. míč.

Tato hra se může hrát i s odkrytými předměty, kdy naplníme krabici např. různě velkými míčky až po korálky. A hráč postupně vykládá předměty do druhé krabice nebo jiné nádoby. Hráč může určovat i barvy, počet.

Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hra Skládání

Pomůcky: rozstříhaný obrázek vhodný pro hráče nebo dřevěné kostky, karty apod.

Hráč má za úkol sestavit obrázek z jednotlivých rozstříhaných částí a slovně jej určit.

Kostky se zase vrství na sebe tak, aby vznikl co nejvyšší věž. Procvičení počítání může být součástí hry. Předem určené heslo po zdolání úrovně, slovo k procvičení výslovnosti aj.

Karty moderátor rozhrne po desce stolu tak, aby se překrývaly a jednotlivé karty šly vytáhnout z pod postaveného domečku (dvě karty opřené v horní hraně o sebe).

Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hra Řeč

Pomůcky: box, pytel s obrázky nebo předměty dle potřeb hráčů

Moderátor sedí s hráči v kruhu. Vyjme z pytle předmět nebo obrázek a pojmenuje ho. Podá pytel hráči po pravé ruce, který také vyndá předmět či obrázek a pojmenuje ho.

Pokud má hráč problém se správným pojmenováním (vyslovováním), moderátor poté vysloví správný název. Hráč opakuje. Můžou opakovat i všichni ostatní hráči.

Hra lze hrát i s použitím dalšího slova souvisejícího s obrázkem či předmětem . Např. koza. Přiřadím bílá koza nebo malá koza. Opět můžou opakovat všichni hráči.

Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hra foukání

Pomůcky: stůl, peříčka, papír ke zmuchlání apod.

Hráči hrají po jednom či po dvou. Na jednu stranu stolu připraví moderátor peříčka nebo papírky zmuchlané do kuliček. Úkolem hráčů je přemístit foukáním peříčko či kuličku na druhou stranu stolu.

Výherce je určen vyřazovací metodou výhra x prohra. Do úplné výhry.

Hodnocení: Uživatel se zapojil do her. Cítí se dobře ve skupině. Posun v oblastech určené cílem.

Metodika

Nácvik Hrajeme hry s komunikací venku

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením, vadami řeči, asocíálním chováním, osobám s PAS.

Cílem metodiky je prohlubování znalostí v oblasti vnímání sebe i okolí u uživatele, rozvoj řeči (pasivní i aktivní slovní zásoby) a vůbec celkový rozvoj kognitivních funkcí a sociálních dovedností.

Doporučení pro pracovníky :

- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Přizpůsobit hry dané situaci, zúčastněným osobám i rozpoložení uživatelů.
- Systém zleva doprava a shora dolů je součástí každé činnosti.

Doporučení pro uživatele :

- Nebát se projevu nebo kolektivu.

Pomůcky:

- Viz. jednotlivé hry
- Odměna, pokud užíváme motivační systém

Rizika :

- Uživatel se cítí v kolektivu nesvůj a nemůže se zapojit do hry.

Postup :

Pracovník zajistí prostředí vhodné ke hře (zahrada, louka, les aj.) a pomůcky. Uživatelé jsou předem seznámeni s nadcházející činností a hrou (v případě potřeby užije pomůcky AAK, pokud uživatel používá).

Pracovník je v roli moderátora hry i hráče.

Hra Oblékání

Pomůcky: krabice s oblečením, šátek, (reprodukováná hudba nebo hudební doprovod)

Každý hráč vloží 1 kus svého oblečení do krabice. Pokud nelze, připraví moderátor libovolné oblečení v počtu kusů hráčů. Moderátor věci v krabici promíchá.

Hráči sedí v kruhu vedle sebe spolu s moderátorem. Ten pošle krabici prvnímu hráči po pravé ruce. Předá krabici dalšímu hráči po pravé ruce. Hraje hudba nebo zpíváme. Při „stopnutí“ musí hráč, který má v ruce krabici, vylovit jeden kus oblečení a se zavázanýma očima šátkem (pokud snese) si věc oblékne na sebe.

Hra pokračuje ve stejném duchu do vybrání všech kusů oblečení. Výherce určí moderátor. (hráč, který unikl oblékání nebo naopak hráč, který má nejvíce kusů oblečení...)

Hra Hledání

Pomůcky: několik obrázků dle zájmu a rozlišovací schopnosti hráčů, nůžky, popř. barevný krepový papír, tužky, přírodniny

Moderátor hry některé obrázky rozstříhá, některé nechá celé a rozmístí je v prostředí hry. V případě potřeby vymezí i hranice prostředí hry. Hráči hledají „ztracené části“ a přinášejí je na předem určené místo. Moderátor může verbálně vést hráče k nalezení obrázku nebo může použít označení místa s obrázkem např. pomocí fáborku, šipky apod.

Po snesení všech částí hráči poskládají jednotlivé obrázky do celku. Výherce určí moderátor.

Hra se může ztížit pomocí provázku namotaného „cik cak“ mezi stromy, kdy hráči jednotlivě nebo po dvojicích tápají se zavázanýma očima šátkem podle provázku a hledají obrázky. Ty můžou být ukryté na konci dráhy nebo zavěšené na provázku.

Hra Trefování

Pomůcky: barevné nafukovací balonky, míčky, ruličky z papíru, plechovky, jakýkoliv papír zmuchlaný do větších kuliček, kartonová krabice, šišky, klacíky apod. dle možností prostředí hry, papír a tužka k zapisování bodů

Moderátor postaví na kartonovou krabici ruličky z papíru s míčky nebo plechovky, (v lese vytvoří obrys terče klacíky apod.)

Hráči si připraví munici (zmuchlají papíry, nasbírají šišky, připraví balonky apod.). Dohodou či losováním si určí pořadí a počet tref.

Moderátor odstartuje každému hráči počátek snažení formou počítání, kdy se zapojí celá skupina (např. 3,2,1 teď). Hráč se cíleně trefuje na cíl a moderátor zapíše body.

Výherce určí moderátor po spočítání bodů jednotlivých hráčů.

Hra Honba za zlodějem

Pomůcky: barevné fáborky

Každý hráč si nechá upevnit fáborky na oblečení. V případě potřeby vyznačí moderátor i hranice prostředí hry. Moderátor odstartuje hru formou počítání, kdy se může zapojit celá skupina.

Hráči zároveň utíkají před spoluhráči a zároveň se snaží utrhnout barevnou fáborku z ostatních hráčů a ochránit si své.

Výherce určí moderátor po spočítání nasbíraných fáborků.

Hra Živé zrcadlo

Pomůcky: žádné

Moderátor se postaví před skupinu hráčů. Každý hráč si stoupne nebo sedne tak, aby měl kolem sebe svůj dostatečný prostor.

Moderátor předvede pohyb, činnost, grimasu apod. Hráči se snaží akci napodobit.

Moderátor sleduje aktivitu hráčů. Neaktivní může vyřazovat ze hry. Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hra s bublinami

Pomůcky: bublifuk

I. Moderátor fouká bubliny do prostoru, kde se hráči snaží zachytit všechny bubliny. Při každém zásahu vyřknou heslo, které si skupina předem určí. (např. dle potřeby procvičení hlásky či slova apod.) Heslo lze nahradit také tlesknutím, lusknutím apod.

II. Moderátor fouká bubliny dle přání hráčů např. směr nahoru x dolů, velikost malou x velkou, množství málo x hodně apod.

III. Moderátor fouká bubliny do rytmu písničky, kterou skupina hráčů zpívá.

Výherce určí spravedlivě moderátor.

Hodnocení: Uživatel se zapojil do her. Cítí se dobře ve skupině. Posun v oblastech určené cílem.

Metodika

Nácvik používání emočních schémat

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením, zejména osobám s PAS.

Cílem metodiky je prohlubování znalostí v oblasti prožívání uživatele, rozvoj řeči (pasivní i aktivní slovní zásoby), uvědomění si sebe sama a rozpoznání emocí svých vlastních i okolí.

Doporučení pro pracovníky :

- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Přizpůsobit užití emočních schémat rozpoložení uživatele.
- Chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele :

- Vycházet ze svých pocitů.

Pomůcky:

- Emoční schémata (dívka, chlapec)

Rizika :

- Uživatel nadále těžko rozlišuje emoce.

Postup :

Pracovník používá emoční schémata v předem domluveném čase při dobrém rozpoložení uživatele.

Pracovník seznámí uživatele s pomůckou a jednotlivými kartičkami výběru. Začíná s výběrem 2 emocí, které jsou uživateli blízké. Např. směji se a jsem smutný. Ostatní kartičky uschová.

Pracovník ukáže kartičku s emocí a vlepí ji do obličeje v horní části karty. Pojmenuje emoci a může použít i své dovednosti neverbální komunikace. Např. já (ukáže na sebe) se směji a usměje se. Ty, Vy ... ukáže na uživatele. Ten svým způsobem reaguje a ukáže na kartičku s emocí nebo ji vlepí do obličeje.

Dle potřeby opakujeme.

Další kar

tičky s emocemi postupně připojuje dle možností uživatele.

Hodnocení: Uživatel rozpozná své emoce nebo u druhých lidí, využívá emoční schémata v běžném životě ke komunikaci.

Schéma zakoupené u prodejce:

zdroj obr. Autismus a my

Metodika

Nácvik tvorby zážitkového deníku

- Cílová skupina
- Cíl metodiky
- Doporučení pracovníků a uživatelům
- Pomůcky
- Rizika
- Postup
- Způsob hodnocení

Metodika je určena osobám se zdravotním postižením, zejména osobám s PAS.

Cílem metodiky je prohlubování znalostí v oblasti prožívání uživatele, rozvoj řeči (pasivní i aktivní slovní zásoby), uvědomění si sebe sama a orientace v různých oblastech života.

Doporučení pro pracovníky :

- Použít vhodné fotografie a text.
- Poskytnutí přiměřené podpory.
- Přizpůsobit užití deníku uživateli.
- Chválit i za sebemenší úspěch.

Doporučení pro uživatele :

- Vycházet ze svých zážitků a oblíbených činností.

Pomůcky:

- Papíry, fotografie, laminovací folie nebo euro folie, tužky, fixy – dle individuálních potřeb uživatele k tvorbě papírové formy deníku
- Komunikátor Go to talk, baterie vhodné do přístroje, návod k užívání, vhodné fotografie pro založení do komunikátoru, pokud již uživatel využívá
- Tablet, zdroj napájení, návod k užívání, připojení k internetu, pokud uživatel preferuje a ovládá

Rizika :

- Užití nevhodných fotografií (zážitků) připomínající traumatické prožitky

Postup :

Pracovník předem spolu s uživatelem zvolí zážitek (např. návštěva rodiny, narozeninová oslava, výlet s kamarády, venčení psa, jízda autem apod.), z kterého má pořízené fotografie. Výběr klíčových fotografií zaneseme do zážitkového deníku.

V případě, že uživatel sám nevyhodnotí zážitek a fotografie, zprostředkuje mu celý deník pracovník samostatně dle nejlepší znalosti osoby samotného uživatele.

První fotografie je osobní – sám uživatel.

Další mohou být jednotliví členové rodiny nebo komunity či již samotné zážitky.

Ke každé fotografii náleží krátký popis (bez ohledu na úroveň čtení uživatele). Formulace je přizpůsobena uživateli dle jeho vnímání času. Např. Jedu vlakem s kamarády. Nebo Jel jsem vlakem s kamarády. Jsem šťastný apod.

Zážitkový deník má uživatel k dispozici, pracovník poskytuje při listování přiměřenou podporu, zejména v pojmenování jednotlivých oken. Uživatel svůj deník může používat i v širší komunikaci s dalšími osobami (např. s pracovníky ambulantních služeb, sousedy aj.).

Hodnocení:

Uživatel využívá svůj zážitkový deník, prohloubil si znalosti v oblasti prožívání nebo jej využívá při náhradní komunikaci při kontaktu s okolím.